

Reberto Huallpayunca: En ildsjæl i Andesbjergene

"Det var alt fra kommunens meddelelser - og nu til musikønskerne," lyder det lørdag formiddag på den quechua-sprogede radiokanal AM 1460. Radiotekniker Reberto Huallpayunca sætter en traditionel cueca-melodi på og tager hovedtelefonerne af, så han kan fortælle om sit arbejde

[TEKST OG FOTO: ANN-CHRISTINA GAMILLISCHER]

Siden 2002 har bjergkommunen Marcapata - ikke langt fra den gamle inka-hovedstad Cusco - haft sin egen radiostation, udelukkende transmitteret på quechua - Perus største oprindelige sprog. Radiostationen hedder Radio Pachatusan og hører under sognet. Men udover jævnlige at dække kateketiske emner sendes også et bredt program med musikønsker, lokale og nationale nyheder, miljøoplysning m.v. Radioen er et vigtigt initiativ i lokalsamfundet til kommunikation og oplysning om begivenheder og temaer til yderområder, der ellers lever afskåret fra omverdenen. Med små batteridrevne radioer kan bjergbønderne og deres familier følge med i, hvad der sker i verden, mens de vogter lamaer, henter vand eller laver mad over bål i deres hytter på Andesbjergenes skråninger.

KULTURBEVARELSE

42-årige Reberto går op i sin rolle som lokal presse med liv og sjæl. Via et netværk af indianske kommunikatorer udveksler han historier og nyheder over mobiltelefonen. Reberto har dog også en anden dagsorden med sit arbejde på radioen; Han ønsker at bevare quechua-kulturen - et ønske som er vokset ud af mange, lange samtaler med den danske jesuitterpræst Peter Tantholt Hansen, da han levede i Marcapata. Reberto ser kommunikation på quechua-sproget, som en vigtig

strategi i bevarelsen af lokal kultur og traditioner. Med den nye inter-oceaniske landevej der går direkte igennem Marcapata, mobiltelefoner og bedre elektricitetsdækning er byen trådt ind i en helt ny tid. Det giver muligheder for hidtil uset økonomisk udvikling i området, men udgør også en fare for regionens kulturelle rigdomme, som risikerer at forsvinde.

DE SIDSTE INKAER

Inden for Radio Pachatusans rækkevidde bor for eksempel Q'eros-folket, der først blev 'fundet' af antropologer i 1950'erne. De kaldes de 'sidste inkaer' og er udnævnt som kulturskat for Peru. De har en lang fortid og en barsk nutid med diskriminering og marginalisering og lever stadig uden de mest basale goder som elektricitet, rent vand, sygepleje, og fødevarer sikkerhed. Overgangen fra et isoleret hyrdeliv i bjergene til mere kontakt med pengeøkonomien er vanskelig, og deres helt særegne ritualer, traditioner, historier, sange osv. er i fare for at blive glemt. Reberto forsøger derfor at få samlet, dokumenteret og udsendt så meget kulturelt materiale som muligt, inden det er for sent:

"Vores børn og børnebørn skal også kende den rigdom, de er en del af," slutter han samtalen, inden han sætter det næste musikønske på.

KORT OM PROJEKTET

Da Peter Tantholt Hansen S.J. døde 83 år gammel i juli 2010, efterlod han et livsværk af projekter, opbygget igennem 30 år i sognet Marcapata i Perus Andesbjergene. Sammen med sine medarbejdere ønskede Peter Tantholt Hansen at forbedre levevilkårene for fattige, udsatte og diskriminerede højlandsindianere - både med konkret hjælp til en bedre hverdag og gennem forskellige initiativer til styrkelse af fattiges selvværd og position i forhold til myndighederne. Foreningen Asociación Artesanía Pachatusan kører en række af initiativerne videre sammen med den nye sognepræst Padre Antonio S.J.:

- Et kunsthåndværkscenter med strikkeværksted, keramikværksted og vævestue har holdt produktionen ved lige siden 1992. 36 personer (flest kvinder) er involveret i forarbejdning af lokale råvarer til produkter af høj kvalitet, som sælges i en særlig fair-trade butik i Cuzco.
- Skolebespisningen har siden 1998 tilbudt en madordning for skoleelever, der kommer gående til skolen fra de fattige bjerglandsbyer. 170 børn får serveret morgenmad og frokost for et symbolsk beløb eller betaling i form af afgrøder.
- På Hansens Bondegård dyrker danske Elin Hansen frugt, grøntsager, grise og høns til skolebespisningen.
- Desuden Radio Pachatusan, skolebibliotek samt tandplejeklinik.

